

ŞAMŞİ UULU T

OTUK
ADOL

MEMBAS • 1934 • FURUNZA

BAŞ SÖZ

Tölen Şamsı ulu çaş aqındağvızdın eñ keñesi. Çaşınan, oor turmuşun oor qucaqında öskөнyn bul kitesinin icindegi „Otuz adır“ degen pajemesi el stetet.

Tөлөndyn bul kiterke qylyan qызmatъ 31-34-çyldar-
dy özynyn icine alыр, kijinki çyldarda tez östy. Tө-
lөndyn „Otuz adır“ degen pajemasi bir çarъm çyldyn
icinde çazylyan. Bul pajemanyн teemasъ vizdin
öşul kynky turmuşqa ылаjыqtalыр durus alынqan.
Satsъjalçyldыq quruluшта çarwa çaqьnan en соq rol
oynоqon vizdin ondoqon, çыjьgmalaqan „Otuz adır“
öndyy көrkөm adavyjat majdanьnda çyzy asьla elek
çarъ quruluştardyn telegejin tegiz qылып, alardyn
çetişken, çetişwegendikterin, leki qarama qarşыlyqtar-
lyн çoluq көrsөtyu vizdin taçыryъvasъ çoq çaş aqьn-
larvьvzdyн aldьnda Qьrçqьvьzstandyn şartьnda by-
zynky kynу provileme vөjdon qalat. Bul pajemada
Tөлөн көvгөөк eki maselege berilgen „Otuz adır“
talaasьnyн murunqu veti menen emkisi. Tөлөngө
„Otuz adır“ talaasьnyн emki kyryuysynөн murun-
qu körynyuу көvгөөк taasьr qalьtyrqan. Oşonduqtan
Tөлөndyn pajemasьnyн vaş çaqь ajaqь çaqьnan kyc-
tyu çьqqan Tөлөndyn bul pajemasinde til maselesin
özynyn oordu, oordu menen taqtap çojo alьbaqandьqь
var. Keede qьzьr kele çatqan oqucunу mydyrylytyр
çiberet. Anyн maanisine qaravastan көр çerlerinde

sözərdyn ajaq ujqal'ıştarın quup, birine birin ɵlym tyk syjr -p, ısl qıbyr eptegenin kɵvy oquucularqa ɵtɵ coocun ucırajt. Aqın vııqa oqsoqor kemellikterge ɵzynyn severelligin ɵoqotso, pajemanın mazmunun ɵsoncoluq taq ana kɵrkɵm berile almaqcs ɵmes. Tɵlɵndɵ ajtajın degenin taq ajta albastan kɵpkɵ cejin ɵsol maselenin tegereginde qalqyr yruu var. Tayryjvaluu ana kycıyy aqındarda ajtajın dep oturqan maselesinen az cɵtkɵ ketyylɵgynyn bardyq pajemelerinin icine suqet bolup, pajemeni ulam aqsy matyryjaldar menen toluqtar olırat. Tɵlendyn mıındaj cɵtkɵ ɵyquusu birine biri zakyndyy vajlanbyr, mazmundu toluqtar otırbastan oqusunan kirgen matirijal ɵndyy bolup qalat. Myna uşul ɵndyy kemellikterdin qucaqınan Tɵlɵn Şamşy uulu ɵyqa albaqan menen, pajemenin icinde ajtajın degen ojun, aldyna oqqon maqsatın qarımar qaluuqa volot. Pajemenin negizgi maqsatı „Otuz adyr“ talaasynın murunqu beti menen emki beti. Revalytsadan murun mıı yldap ɵmyr syrgen talaaqurt, qumursqa, vııy ajnaqar... Al kezde talaasusuz... tılsız... kedejellik- mıınduu. Baş keskie vasmacılar. arajy talaas... Myna murunqu beti. Balşevikter ɵyqtı. Revalytsa keldi. Carva qalbyna kelli, Şaarda Zoot Pavirikter ɵsty. Ajy-yştaqtarda qalqoz. Sapqozdor quruldu. Susuz tılsız atqan mıınduu talaalarda sapqozdor tyzylyp suu pajda völdu, til vyıty. Aq ymqaptan elecek oronqon aşy savaqtar ɵsɵ vaşıady, bul aq altın ele. Myna emkisi. Myna vaşy ıda balşavikter partıjasy turqan qalby emgekilerdin kycy dıjt-Tɵlɵn Şamşy uulu. Pajemanın araqtuuluqu, kycy uşunda.

Tɵlendyn bul kitesinin icinde „Eşem“ degen pajemecesı var. Munusundada kemellikter kɵp. Biroq anısndada „Otuz adyr“ ɵndentyp Revalytsadan murunqu Eşesi menen Revalytsadan kiyinki Eşesın syrettejt. Biroq aqın eki pajemesinde teı Revalytsanyn bir ana pormosun alat. Oşol bir pormosu menen Revalytsa keldi. Bardyq ajıadan quruldu. Murunqu maqsatına etbegender maqsatına etti. ɵsyp, ɵercyp vana atabız dep alby azat. Kenes ɵkmɵy ɵzynyn ekonomikesi ɵyqaluu menen anyn bardyq majdanda at ojuu ol ovosu tereıdelet. ɵsyp-ɵercyp dep azqandan ylybraq volot. „Otuz adyr“ ɵndyy talaaqı aqta egip, aqaltın ordosuna ajlandyruu degen ɵzy kelgen ɵmes. Kɵp ylyncılyqtarqa ucıraqan. Ar bir yzgylytkyn ɵzynyn ɵzgɵcilygy ana al yzgylytky ojuu olunda da ɵzgɵcilyk volqon. Revalytsanyn aldyna oqqon maqsatı vıırɵ. Biroq ɵsol coı maqsatı atqaruu usyn anyn pormosu kɵp. aqsy ana toluq pajema azuu usyn Revalytsanyn bardyq tataaldyqın vıılyu ɵtɵ zarı. Tɵlendyn ыр kitevi tuuralu oquucularqa yşqaca oqorqu kemellikterdi estete ketyuny ılyjyq kɵrdym.

ɵmyrqul akışup.

OTUZ ADİR

Suusuz talaa

I.

Qarasañ uc-tyvynø kezyn çetbej.
Sozulup çatqan talaa mydyr etbej,—
Qajqy muñ, ujup qalqan köpkø çatyr,
Daq bolup çyrogynøn taqyr ketbej.

Býçyldar voz talaanyñ beti tolup,
Çurqaşyr keskeldirik top ojnoqon,
Tolqoqur zaar çasyr oozun asyr,
Bşqyr oq çy'andar көр sojloqon....

Bozorup, qany çasyr turqan talaa:
Çaş tøkken armandanyr, qajqylanqan
Aç kemer-oq çylandaj öny suuq—
Aj, talaa!.. seni mynça kim qyjnaqan?!

Boz talaa çolun basyr øtken çandar,
Asmanqa ketørylgen qalyñ çandar,
—„Suu“ deeşip enesine asylyşyr,
Bjlaqtar vara çatqan çar-çaş baldar...

Enekem goldon qarmap tyz çetelep,
Baravyz Oştu közdej biz entelep.
Çetl çaş balapandaj bala kezim:
Suu çoqton muun boşop, men temtøndep,

Bir kyny çøø basyr, velder aşyr,
Kelgenbiz uzun çoldu emi tøndøp...

Øtkøngø „suu berci?“ dep zar muñdanyr,
Buuluqqan qany çasyr, al surdanyr.
Buuluqqan qany çasyr, al surdanyr.
Aqqan suu, møldyr qaşqa vulaqtardan:
Aj talaa! çete albastan, sen qurqalyr.
Bryşyzyz, çaldyraqan otuz adyr!
Øtkønden qalyrtyrşyñ suu suranyr.

Suusadyq—alqan suubuz tegiz bytur,
Tandajlar qatyr boldu suunu kytyr,
Baaryşyzyz tilek qylyr keletavyz;
Suu tapzaq, alsaq dejbiz közge syrtyr...

Izdese bir qaşyq suu tyk tabylyajt.
Çyrekton qara tytyñ øt çalyndajt.
Bul şiltep alqa qarap basqan saşyn:
Zaarduu, көр qajqyrşuu, muñ qalyndajt...
Kyc ketip, muundary boşoso da,
Kөр çydar, alqa qarap er adymdajt.

Til qurqar, azaptardy tartqydayşyzyz,
Suu ycyñ qara çandy satqydayşyzyz.
Egerde suu көrynsø çolubuzdan:
Icinen bir aj çyqvaj çatqydayşyzyz.

Aqaqtar, qyzyñ tilder salandydy,
Şamaldan can asmandar qalyndady.
Bozorqon qasijsetsiz aj şum talaa!..
Boorunda øñkej munduu alsyrady.
Munduular basa albastan aly qurup,
Çyqylyr, qolun sozup suu surady...

Bizderge Kerim calda çetip qalqan.
„Suu ber...“ dep surap qaldyq varyr andan.

Çaldırap, viz turavız közyn qarap—
Suu cıqvajt oñoj menen al şum caldan.

Adırdan al Kerim cal vajda tatır,
Eşekke cırgen kişi suunu artır.
Tilderi salandıqan çolooçuqa,
Suu bersej birdalajqa çaldıratır,
Muñduunun vaarç-çoqun tonor alır,
Qaşqatır cırgen kişi suunu satır...

Qol sozozur bir dalajqa çaldıradıq.
... Ne dese Kerim calqa viz ıñadıq.
Beş qaşyq bergen suusun—Kerim caldın,
Cıñyqa qujur alır, tildi maldıq.
Bel vajlar, al qorıduqa vizder cıdar,
Bar kucıy sarır, qıyır cıgır qaldıq.

Bar tarqan qolındaq tıjındarın,
Kerim cal enekemden aldır vaarın.
—...Emi men... qandaj ajla qılatın“der,
Enekem mejkin cölge ajttır zarın...

On kişi keletavız avdan tezde..
Qızıl til salandıqoço çetken kezde:
Köyüny ajdaj volup qara döve, 1)
Oşondo bir qıvanıç boldı vizde...

Kez çetkiz Otuz adır al talaavız,
Tomsorup, kucır—ça at—ec ajlasız.
Eceñ miñ er çigitter qaza boldı—
Betıñdı adam cıdar tyk qaradıq.
Qıyır, turmuşunan meğdegen el,
Çaj vasır, qantır otet bir qajqırsız...

1) Qara dese-çolooçuların dem alıuucı suulıu çevinin atı. T.

Tilsiz çoo

Örkөşter, ulup-unşur, tolqur—taşır,
Adamdın qandarına aralaşır,
Tilsiz çoo aqır çatat tilge kelbej,
—„Daq qan köyrek“...der al talaşır.

Arıstandaj kucıy aşqan aqır tezder,
Çaldattaj öny suu Qurşap suusu.
Çaldırap öjyzıne otö albastan,
Uqulat çer çarqandaj kedej cuusu.

—„Ötem“... der öjyzıne tilsiz çoonun,
Çanınan qaza volqon dalaj şorduu,
Al kynder qandaj zaar, ırajımsız—
Çar tarap tegerete temir torduu...

Kıjerge kıjmi çoq, çır-çalanac
Içerge ecteke çoq, qarındar ac,
Tamaqtın bir ajınan çanıñ qıjnar,
Çurqurap, çaş valdarın çeteleşir,
Kedejler nan tava alvaj cırdı ıjlar.

Aqsaqal, çırtıq çapan, çıñalajaq.
Qarmaqan oñ qoluna cetin tajaq.
Sol qolqo valarandaj çaş valasın,
Çeteleç cıgret şorduu, qajır surap.
Nan cıqvajt eckimden da bir ıñdıgım-
Bardıq 1) miñqa vatır, turat, quırap.

Qararqan beti tuman muñ ajıldan,
Nan tarvaj, kecke sejin but qıdıgır.

1) Kedejlerdin bardıq T.

Balasıñ qoldon alıp al çeteler,
Oturdu bir dөwөгө çan tьndьrьp.
Qaltada yc kыngөcө saqtар çyгyp
Çeeštі çartь nandь teң sьndьrьp.

—...Өlgөndө kөmьlbөstөн denem qalat.
Arqaman kimder kelip, çoqtop alat.
Men keldim ömүrymdyn көвүн wasьp:
Qalsacь uşul balam bir salamat?
Asmanda, çer da, suu da tup—tunarьp,
Zaarduu sarь şamal betke urat.
Turmuştan ajabaqan tepki çedim,
Zьrьbrajt—al көnyldy coqqo quurat.
Tuulup kindik kesip, öskөн çerim,
Qararьp, bir kыncylyk als turat.
Nan izdep, өз çerinen ажьrьlqanqа:
Nan берip, qandaj kişi çardam qьlat“.
Degendej kыnyrttonyp, quu dөwөdөн
Qulaqqa bir munduunun yny uqulat.

—„Qojcu qoj, өз çerime çөneјynöy,
Mundanьp, өз elimde öleјynöy,
Darьja kirgin eken, qantip ötem—
Men woјlөp, kycyn sьnar көreјynöy.“
Dedi cal orununan tura qaldь—
Çete'er çaş balasıñ, temtendetip—
Tajaqьn oң qoluna daqь alдь...
Bozotup al көryngөн adьrlardь:
Qaradь, çerdi tikter qojdu çaşьp...
—„Qubarqan beti suuq otuz adьr.
Belinen ötүp ketsem arь aşьp“,
Dedi da al munduu cal tilek qьlp,
Temtendep, suunu kezdeј ketti wasьp.

Kөtөryp çelkesine qurçun qalta.
...Turmuştan ceksiz azap tarta—tarta.
Saqalsь arpaq wolup aqarьptьr.
Çyгөgy kuјyp, çanьp cьcaladaj,
Qubarьp anьn öny sarqajьptьr.

Mөnkүgөн darьjanьn çeegine,
Balasıñ çeteler cal wasьp keldi;
Brqьtpьr suu icine al taştardь,
Oјlodu көpkө ceјin, cecip weldi,
—„Bismildat!... qudaj özyn qoldoj көrgy
Dedi cal, aqqan suunu kecip kirdi!... n-

Bar kycyn al şorduu cal qьlp sarьp,
Uluqan tilsiz çoonu kirdi çarьp,
Şuuldap өrkөctөngөн darьjanьn,
Bir kezek ortosuna araq warьp,
But şiltep alqа qarap basalbastan
Ac qarьn muun woşop, kez tunarьp.
Qan icip waşta kengen darьjada
Өtө alvaj aqьp ketti eki qarьp.

Qajtwas sapar

—...Qojcu qoj; çanьm balam sen warwaqьn!
Eneçe qajqь—qara muң salwaqьn.
„Baram“ dep Oş pirimdin wazarьna,
Moјnuңa qajtwas sapar çol alwaqьn!
Dep ene ьjar, daqşar, көp zarlardь.
Qulundun eteginen bek qarwadь.
Bel wajlap, qajrattanьp Adььqalyq.
Bozdoqon ene tilin tyk alsadь.

Aldastap, çaş çyrogý alyp, usup,
Çygyrup çoldoştorqo kettli enteler...
—Esen bar Oş „pirimdin“ vazaryna:
Aman kel aýlyňda sen erteler
Der ene qara kezdən çaşy aqyr?
Qajqylyp qala verdi cewelender...

Şaardan kijim—kecek aluu ýeýn,
Çyjnasyr altý aýlyq emgek kyýn:
Beş çigit Oştu közdeý çenep qaldy
Çigittir enelerin coqultuşup,
Esendik baruu ýeýn duwa aldy.

..—Çoo kelip tegerete orop qalsa,
Çyrokke öny suuq qylyc malsa,
Beş çigit boz talaada ölüşöwü,
Çe qajta aýlydaryň köyüşöwü?...
—Emgekke wýýr kengön bizdin dene,
Qaltýrap it aldýnda turmaq bele?...
Basmasy al itterdin çyzy kelsin:
Tartýnwaý, qajrattanýr çawýşaly
Biz çastar qantip ele qalyşaly?...
Qoşqula ene, eçe, aqa—tuuqan!
Deeşip çoodon qorwoj wellin wuuqan.

Mönkygön darýjany kesip ötup,
Zanqajqan coq taş welden alar aşqan.
Könylgö alda neler elestenip,
Qyjalap, adyr kesken çoldu wasqan.
Çoo kelip urup, çansýr, talaqandaj,
Alwýrnan al çyrok nege şaşqan?...
Qubanyr kele çatqan çaş çyrokty:
Qajqylyu muňdar wasýr, aralaşqan...

Qylyrap wasýrçansýjt ilen—salan,
Beş çigit ken qoqtuqa kirgen kezde:
Çalqyz çan, köweýüşty—bir top adam...
Çigitter qarap keryp wajqawastan,
Uzatýr, wara çatqan çolun wasqan.
Şaştyrnan al çaş çyrok wasýlçansýr,
Qajrattuu kyckö, kirip wolqon arýstan!...

Qoqtudan cýqýr turqan quuraj wasý,
Kyjynup, salam beret alda turup
Sýdyrtm çygyr turqan çansyz şamal!
Murduna eski sasýq çytar urup,—
Könyldyn zamanasýn qoşo quurup,
Qaq etken qarqasý çoq een cölde
...Baratat toqson tyrdyy ojqo wurup...
Adyrdý wasmasylyr çatqan wasýr,
Mindegen çolooçunu urup, asýr,
Aqqan qan—kesilgen baş tomolonup,
Adamdyň deneleri ketken sasýr.

Köyngön çeke miste ¹⁾ çerge çetip,
Beş çigit olturuştu aly ketip...
Belinen qyl qomuzdu suurup alyp,
Meni waj qylyr kirdi kyuny certip,
Muňdanýr qajqylynan çaş çyrokty,
Meniwaý çenip saldy waj eeritip...

Qomuzdun qulaqtaryň tolqoj salýr,
Beş çigit çolqo cýqly demin alyp.
Aqýsa qartar kirip qara wulut,
Çamqyrdý tegup, kirdi qaarlanýr...

¹⁾ Ot 2 : darýda w r typ miste bar ele. T.

Tuuradan:..."—toqto" degen yn uqulup,
Çaş çyrek nolq—solq etti al çulunup;
Qajrylyp, art çaqtarın qaraj qalsa:
Arşyldap—ac berydej çeti kişi,
Bulqunup kele çatat vısaq suurup.

Çatışqan otuz ady çolun qarap,
Ötkendyn mılın sojup, mılın talap,
Şimşilep quurap, çatqan mejkin cöldö:
Adamdy al ajbandar qylqan tamaq.

..—Anakej itter vizge kele çatat.
Emi ele vizge qarap mıltyq atat,
Bozorqon qasijetsiz bul şum talaa!
Beş çigit denelerin qajda çatat.
—Qajtas şer. vaaty çaştar şyqalyqşy,
Bulardan şyqlybastan şyqalyqşy.
Emgekke vşşy kengön vılek menen
Betme-bet qarşy varşy turalyqşy—
Dedi da Avşyqalyq tura qalyşy,
Ercitti çoldoştorun qajrattanşy..

Bozorqon otuz ady talaasında:
Kyreşty kelgen çoodon qorqur qasvaj,
Çetlsin çenip saldy beş azamat—
Bajlaştı çoldorunan-qalyşy sasvaj,

Çetönlüp çeti uzun vısaqtarın,
Beş çigit olço qlyşy, qolqo aldy,
Basmasy-al itterdin qalyşy sasvaj
Qoldorun vajlap, qojup, çygyr qaldy

Kyülönyr, çoonu çenip, çajrattanşy,
Bozorqon bir adyrdın belin aşyşy
Beş çigit azamat-er vaatyşy, balsan:
Kelattı tyz çajpanda çatar vasşy.
At qojup, qlyşy çarmar, mıltyq atşy.
Basmasy-qan ıcerler kele çattı...
Qarasa-qalyşy qaraan mıltyq atcan—
Beş çigit ajla tapşaj, munqa vattı.

Vaaryşy çelmoquzdaj çetip keldi.
Qlyşyn qyndan suurup, tolqor tolqor:
..—... Qolundu çoqoruqa ketör"...dedi
Titirep, vaşyn çerge salşy alar.
Qoldorun keteryşyşy tura verdi.
Birisi çigittege çandap varşy,
Belderin al antarşy, cecip kirdi...

Beş çigit çyr-çyñalac volup qaldy,
Vaaryşyn vasmasyşy talap aldy.
Er çyrek Avşyqalyq azamatşy,
Mundanqan çyregyne qlyşy maldy...

Munduular mojnun tosop, qaldy turşy,
Qan-ıcer vasmasyşy qlyşy suurup,
Tert çaştyñ çalyşy qjnap tilin kesip,
Ölturdy көрке sejin çansşy, urup...

Talanqan ajšy

Zanqajqan too voorunda tunuq vulaq,
Şydyrap, taj qulundaj tujlap, tujlap,
Kөrkөmdyy көк çıvектеj sazqa tyşkөн:
Kөz çetkiz too voorunan tıvşaj qular...

Tyn ici, aj asmanda çarğq vergen.
Kelln, qyz, voz ulandar vaarğ kelgen...
Cuuldar ыр-ырдаşыр, bir az kylyp,
Ojundun qyzuusuna vaarğ kirgen.

Asmanda vaşğrajqan çyldyždardyn.
Çajttaj tunuq beti ottoj çanьp
Betinen valьyldaqqan puru taamьp,
Çarğğrap çajdyn kynu qandaj sonun,
Qarasan, tunuq asman, mooqun çanьp,
Teñ qurьu-çoldoştordu erçip birge,
Turasьn, taj qulundaj ojun salьp.

Tyn oop, çarğğrajqan ajda vatqan,
Ojnoqqon kelln, qyždar-vaarğ çatqan.
Ajyldyn ortosunan tuura çarğp,
Tup-tunuq çarğğrajqan coğ suu aqqan.

Çyrgen çel quuraj vaşьn sьlap vetten
Braqaltьp, vaarьn tegiz erkeletken...
Ajylda vaarğ tegiz eьyk çandaj:
Tьp-tьnьc taqr çan çoq mьdyr etken...

Bir kezek çamqьr qujur, şamal çyğyp,
Voz yjdyn tuurduqtarьn ejdө tyğyp,
Bьz-cuu... asman çerdi vasuucudaj:
Tьnьc çoq ajyldardan itter yğyp...

Noşerlep çamqьr qujqan vijik asman,
Ujquda çatqan eldin көzyn acqan!
Qaltьrap, titiresip turqan eldi:
Qajqьluu qaardanqan mundar vasqan.

Bьz-cuu... Qьjqьrğqan el... çanьrğqan çer...
Mundarьp, vulooolonup cekeden ter...

Bjlaşьp, sьçьrğьşqan vala, saqa-
Bajlanqan butu, qolu qul çaraker...

Aralap, vasmacьlar ajyldardь:
Keltirgen bul ajylda munđu zardь...
Kedejdi, quldu, kyndy-vaarьn qьjnar
Qandarьn al ajbandar sogup vardь.

Kedejdin qolundaqь malьn talap,
Tim qojvoj, eьzyn daqь qoşo savap,
Qan qaqsap, vasmacььn azavьnan,
Zarlady munqа vatьp dalaj vejvaq...

Kyndyzy otuz adьr çolun qarap,
Tyndөsy ajyldardan eldi talap,
Basmacь qanqor itter semirişip,
Adьrdьn velderinde çattь çardap..

Çань талаа

Vijik zoo asman menen çaqalaşqan.
Çazvastan ar valşavek munan aşqan...
Kyçyrmөн, işke cөmөr, qajtvas vaatьr—
Erkindyy valşavektin kyey taşqan.
Çenişti çajnatьrьp, төğyp valdaj,
Өz tabьn qoldon alьp, alqа vasqan...
Ezilgen bir kezdegi vejvaqtarqа:
—„Kelgile bul çaqqa“ dep eşik acqan.

Balşavek dovulvasьn qaqьp verdi,
Purlatar vaatьrlarь çetip keldi,
—„Suu sьqsьn otuz adьr talaasьna“
Degende vaarğ tegiz vajlap veldi,

Erkinder, aýgýrýan uoqanýndaý:
Çarýýýr kuçyrmönder işke kirdi...

Tolqutur, çyrek kyysyn şanduu salqan,
Çawbla kirip çastar owon salqan,
Qumsarýr bir kezderde turqan talaa:
Qoluna qyzyl nurduu çelek alqan...

Çaz kirip al qaarduu qýs ajaqtar,
Tuş—tuştu qubanyctuu belgi qartar...
Emgekke weldi wajlar walban dýjqan:
Soqosun çarqýratýr turat taqtar...

Keñ talaa qubandansýr kylymsyýer.
Kerýnet aj, çyldýzdaý çany tyler...
Çýrar çel çyýur turat betten sýlar:
Kýsige meerimdyu kyuny kyuler...

Bel wajlar, ceke wuur, ketmen alýr,
Şattanýr qatqýrýýr kyuler çalyr,
Keñ talaa—Otuz adýr çerin qartar:
Qatarlar arýq qazqan miñ—miñ... qalyr...

Erkinder, waarysý teñ işke ýdam—
Atqan oq tempri menen alqa çylyqan.
Talyqwaý, satsýjalçyl çarys asýr,
Bar qubat waatýr kyusun sarýr qylyqan...

Kyndördyn bir dalajý öty ketti,
Çaz ajý—køk çiwekteý çerdin weti...
Çarqýrap, qojnu tolqon qubanyctar...
Talaany kyulöndyýur, aldeýletti...

Menkygön, erkectengen tujlar aqqan,
Esen çyl ulur, unşur, tilsiz çatqan:

Daryja—waatýr, walsan al kye menen
Baş ljir keñ talaaqa qulac atqan...

Talaaqa qubanyctuu ireñ kirip,
Basqan mun bara çatat, turmaj eerip...
Çarqýrap çany arýqta aqýr, çirer.
Suu keldi keñ talaaqa salam berip...
Sarqajýr, eñy eçur çatqan talaa—
Quttuqtar qarşy aldý teşyn kerip...

Çarqýrap al kentala suuqa toldu,
Qarasan kez çiserip ondu, soldu:
Tolqundap otuz adýr talaasýnda:
tyn—kyny emgek...emgek ermek boldu.
Ataqtuu tyştyktoýy paqtaluu ken:
—„Sapqoz“ dep otuz—adýr atqa qondu...

Kuryldep otuz—adýr kyuge kirip,
Qubandy kerkemdykke qulac kerip...
Qarasan, otuz—adýr mejkin çerin:
Şattanýr tolqujt çyrek, keñyl sergip...

Toqtonur bir qarasan mejkin talaa,
Emgekke qoldon tartat „köl“ dep qana,
Tolquqan qalyñ eldi kergenynde:
Çetelejt al emgekke kyuylyk saana.

Kylkylyu ojun—şooq qartaqan çer,
Emgekti kyuge salýr ýrdaqan el,
Emgektingen taar, çawlyşýr—
Attanqan al majdanqa wajlaşýr bel..

Çany nur keñ talaaqa çalylyqanýn,
Çarqýrap saýma kyildeý alylyqanýn.
Qalyñ el qartap kirip çawalaqtar:

Emgekke balşavekke asıdın—
Kөгөндө мен qubanь tolqup kettim:
Emgektin erke tolqup kyysyn certtim...

Мына бу вақырайып нур көрүнгөн,
Толқутуп кең талааны күүлөндүргөн,
Рақатъ „отуз—адь“ ал сарқозу:
Қоозд р кең талааны тырлөндүргөн...

Төмөнкү ај нурна қулақ атқан,
Саймалар маңайына кылдөр таққан,
Ваырақ балбандарып бир қалқозу,
Қавылыр кең талаада іштеп қатқан...

Ырақтыр, соқо-şajman-варь варь,
Ыд болқон çerdin төсүн тез аңтарь,
Вамдарь қатқығысьыр çyрет Ырдар:
ар кысуп кең талааға қылыр сарь...

Күн нурү ветке тийр, çер çарқырайт.
Кең талаа çyрөгүндө суу çарқырайт...
Қызарқан қызы çелек талаавьзда:
Нурдань алда қайдан ал вақырайт...

Үйгөнгөн қыяқтарын қолқо алыр,
Çақымдуу сонун, сонун күүлөр салыр,
Келишти қубанысьыр, вулвул қуштар:
Қуттуқтар çапылықтан өвон салыр...

Қара көз, çылуу ырај, веті толуқ,
Баşына оронқону қызы çолуқ-
Тырақтыр минір алыр бир сүлуу қыз:
Еркіндуу ваатыр балбан атқа қонур...

-Al „kim“ деп тоқтој қалыр таңырқасам,
Алдына тапын деп вабыр ваясам,

Сылмайып маға қарар кылгөнунен:
Қасанқы ески сырдып ісін çарсам:
Баларан муңға вапыр, çаңға оонар:
Çyргөн kez eske тысты ојлоп турсам...

-Төке сен; маға неге тапырқайсың?
Тапывай, тигілесін, көр қарайсын,
Çер қарар өткен кунду, миң қордуқты:
Қумсарь, eske салыр, ағалайсын...

Dedida, кyлымсырөп маға қарар,
Çақырды „вері kel“ деп қолун вулқар
Қубандь толқундань еркин çyрөк:
Al қызды таанықанда çайып суғар...

Zaarduu өткен күнде мунда çyргөн,
Турмуштан çексиз азар, көпту көргөн,
Қаныşай-бир муңдуу қыз мына вуғун:
Тырақтыр минір алыр, билек тыргөн...

Қол берді, қолун алдым сыға қармар,
Сылмайып кyлып турду маға қарар,
Өлтүрдуқ тырақтырға өкөөвүз тең-
Çyргызды урулигин оң вуғар...

Bozorup çатқан талаа миң... миң çылдар,
Көрсөнер ошол çерді еми сынар,
Тапывай тапырқайсаң „қайсы çер“ деп,
Билбесін сураштырсаң ақығындар.

Balşavek қолү менен отуз адыр
Суу çүтүп, кyугө келип, тилге кирди...
Өлкенүн зотуна ақ алтындај,
Ецен миң... тонна, тонна рақта берди...

1933 34-çы!

Eçem

I

Çajbq talaa-al sozulup,
Çatat tilsiz vozorup.
Ataqanat, muñ qaptaqan,
Çeqsa muñdan voşonup...

Uj qajtarb men çyremyn
Erteli kec körynup,
Çaman coqoj tumsuqunan
Evaq ketken segylyp.

Tamanbma tiken kirip.
Közden çaşm tögylyp...
Ystymdegy eski çapan,
Toqson çerden velynup...
Paqtalarb samsalaqan
Arqa çoonum körynup...

Bermet Eçem al olturat,
Betin vasb, alsbgar.
Meni daqb qajqlantat:
Al eçemden muñ tarap.

Muñduu Eçe zar ыjlaqan,
Qara közden aqqan çaş.
Qajqb, zardb al aralap,
Kerty körgen şorduu vaş...

Qamcb tijgen, qan şorqolajt,
Qyzy anar vetinen.
Deneleri vyt kögörgen-
Tamtyqb çoq etinen...

Өңүн көрүп еçемдин.
Zarduu көңүл ызулду.
....Oj Eçeke;... emine boldu?—
Dedi çyrek ozundu.

Malqa satb atan meni,
Qajqlanqan çyregym.
Seksendegi calqa çyqb.
Armanb көр.. kujemyn.
Qara çyrek, Qartajuuda
Qantip çydar çyremyn;
Dedi eçem—çaşm текту
Melyretyp közderyn,
Muñdarbм voşor ketti,
Uqqanbмда sezderyn...

Oj Eçeke... Oj eçeke;
Qojcu, qojcu ыjlava?
Өз denendi uulanbgyr,
Өз çanbndb çyjnava?...

—Atasbndaj quu cal eken,
Meni vaqqan atamb.
Brajbмsyz qart çamandan
Kunde qorduc tartamb.
Mengy muzdaq, çylan dene
Qantip birge çatamb...
Degen eçem bir silkiniр
Oñ çaqbна vurulqan.
Qylylyrbde qolqo alb,
„Өlemyn“ dep çulunqan...

Aq vilekten şar çarmadbм,
„Bul qylyqtb çylyva“ dep.

..turmuş kuyı ahat qo"
Tüşyndurdum „şaşva“—dep.

II

Zaqımdanır oşol ıylar
Öttü—ketti munarır...
Ezilgen tar, konyly şat—
Ojnojıt vıgyn qıvanır...
Barqırarır qoldorına
Qızıl barqıt tuu alır...

Eski turmuş!...betin qursun,
Qaravajmın, arı var;
Estegende al çoruqtı
Elestenet şım qavar.

Çan zaman kuysy menen:
Çaş çurögüm aldastar,
Billim izdep men da kettim,
Ajıyman alıstar...

..Ajıl alıs tuuqan qaldı“—
Taqr eske kelbedi.
Meni Ec kim „çalqızıld“ dep
Azar qajqı berbedi...

—...Bermet Eçeñ mına vıgyn
Ölke sıjgen vaatırdan
Qar etegin al asınır
Terip çuröt alından“...
Dep çazılqan bir qat aldım
Sıjgen qırvım çarqından.

Al qat meni erkindetir,
Alır ucır şaştırat.

Kylyk sanaa ala qasır
Uzun çoldu vastırat...

Keede turup qıvanır
Ajıymda çurögüm.
Çoro, vekin Qıbulardıñ
Vaarın varır kögümün.
Madanıjat kuysyn certir,
Çahtar menen kylömün.
Keñ talaaqa teñ çajırır,
Bilegimdi työgümün.
Paqta terip, men kuylönür.
Tolqundanat çurögüm...

Kylyk ojdo men ojlonur,
Emgek kuysyn certemin.
Emgek menen birge çurur
Men qıvanır ketemin.

III

Köksör çurgen ajıyma
Menda kelir qalırın.
Özgerylgen al ajıym,
Araç sorqo taanırın...

Talaa tolqon arpaq paqta,
Alın nuru casılqan.
Bor—voz volur turucu talaa,
Alın beti asılqan...

Tikken kyldøj qatar—qatar
Aq por ızler salınqan.
Muñduu ajıl vıgyn başqa,
Emgek kuysy qaqlıqan...

Al keç talaa qandaj sonun—
Eñ coñ qırman köyüngen.
Asmandaq aq buluttaj.
Tergen paqta yjylgen...

Sylqaj vaarj qızyl çooluq
Al eçemder salıñır,
Könyly şat, qatqırşat—
Paqta tergen çavıñır...

Bermet eçem vugyn balvan
Er erkindyuy atalqan.
Ajırqylan qanatyña
„Erkindyuy“ der qattalqan.
„Aq altıñdyñ vatyñ“ der
Bardıq çerde maqtalqan...

Eçem meni erkeletip,
Baştap keldi yjynö.
Yjdyn içi bir çasalqan
Men tañ qaldım tyryñö.

Radıjosu sajrıp, turat,
Könylyñ şat, qıvanat.
Çañ turmuş kyylöryñön
Aj nuruna ulanat...

Tuura sızyñ, ajqyn çoldu
Er Stalin baştaqan.
Oşonduqtan ajıñdyñ
Qıvanıñtar qaptaqan...

25/XII 33---çıl
Ş. Furunza.

Qunduzqan

Aq paqtan terdende
Normosunan aşırqan,
Dalaj-dalaj çalqonu,
Paqta terip çasırqan,
(Qalqozcu qız Qunduzqan),

Eki qolu qunduzdun,
Paqtan körsö şırıldajt.
Bir çöektön sıvraqan,
Kylajıñdyñ şıldındajt.

Ye ajdan beri tıvbastan
Terip çyret talbastan,
Balşavekce umtulup,
Erkindyuy bolqon qunduzqan,

Avdılda menen qunduzqan,
Çarşır paqta teriştı,
Ökөө тең belvajlar,
Balşavekce kiriştı?...

Çarqan attaj çarşır
Aq paqtan teriştı,
Aqıñda çajsıñ
Bir birin qantıp çeniştı?...

Avdıdanıñ etegi,
Yzylıp ketti çivinen,
Eki çök paqtan,
Qunduzqan vyty tezinen.

Тъврғылар авдыла-
„-Qunduzqa vugyn çendirdim,

Yzylyp ketip etegim ...
Der, özyncə syjlenet.
Qajrattanь avdylda,
Paqtanь terip kyulenet.

Өz normosun vytyrup,
Avdydanьn normosun,
Syrəəgə aldь olturup,

Өkəөлөр Otuz mynette,
Normolorun tolturup,
Birigadir Manazar,
Normonu verdi qotorup..

Kecki saat çetide,
Qalqozcular çьjnaidь,
Erkindyugə sьj veyuy
Maselesi qaraldь.

Qunduzqandьn emgegi
Eki çyz toquz voluptur.
Yc ajlyq bergen normosu
Yc ese aşьq tojuptur.

Qunduzqandь birinci,
Erkindyuy qьlyp bilgizdi.
Sьjlyqqa arnar tigilgen,
Çivekten kəjnək kijgizdi.

Çalqoo volqon gylajьm,
Ajtamьn sөzdy munajьm,
Qunduzqandь qaracь,
Aq paqtanь teriptir,
Normodon aşьq veriptir.

Мьнə vygyn qalaqa
Çivekten kijip kelliptir.

17/XI-32 çьl

Qьзы çykty qarşь aldьq

Qьzarьp
Qьзы çelek çelbiregen,
Bul çelek
Qubanьctuu belgi bergen.
Tizilgen
Oqtoj volup arabalar,
Çelegi
Bizdi qarar vaşьn ijgen....

Tetigi
bizdi közdəj kele çatqan,
Surnajdьn
Kyysyn munca şanduu tartqan
Өkymət
Qamrasьna qatarlatьp,
Arava,
Aravalар egin artqan...
Kamsamol,
Pijenirler, çumuşcular,
Qarşь alьp
Qьзы çykty, turat vular.
Kəjkəjlup
Vaşь çьqat bizdin topton,
Çaltьrap
Qarşь aluucu qьзы tuular....!

Yzylyp ketip etegim"...
Dey, özyncə syjlənət.
Qajrattanır avdılda,
Paqtanır terip kyulənət.

Əz normosun vytyrup,
Avdıdanın normosun,
Syroəgə aldır olturup,

Əkəələr Otuz mynetə,
Normolorun tolturup,
Birigadır Manazar,
Normonu verdi qoturup..

Kecki saat çetide,
Qalqozcular çynaldır,
Erkindyygə sız veruy
Maselesi qaraldır.

Qunduzqandı emgegi
Eki çyz toquz voluptur.
Yc ajlıq bergen normosu
Yc ese aşyq tojuptur.

Qunduzqandı birinci,
Erkindyy qılır bilgizdi.
Sızlıqqa arnar tigişen,
Çivekten kəjnək kljgizdi.

Çalqoo volqon gylajım,
Ajtamın sözdy munajım,
Qunduzqandı qaracır,
Aq paqtanır teriptir,
Normodon aşyq veriptir.

Мына выгын қалаға
Çivekten kljip keliptir.

17/XI-32 сы

QЫZY çykty qarşy aldır

Qызарыр
Qызы çelek çelbiregen,
Bul çelek
Qubanyctuu belgi bergen.
Tizilgen
Oqtoj volup arabalar,
Çelegi
Bizdi qarap başyn ligen....

Tetigi
bizdi kəzdəy kele çatqan,
Surnajdın
Kyysyn munca şandıu tartqan
Əkymət
Qampasyna qatarlatır,
Araba,
Arabalar egin artqan...
Kamsamol,
Pişenirler, çumuşcular,
Qarşy alır
Qызы çykty, turat vular.
Kəjkəjlup
Baş çyğat bizdin topton,
Çaltırar
Qarşy aluucu qызы tuular....!

Qarşy alyp
Qyzyly çykty uraalaqan,
Tuulardy
Çelbiretip, bulqalaqan...
Çyzdögen
Qatar bolup arabalar,
Köz çetkis
Alda qajda cubalanoqan

25.XI 33-çyl

Şaqtyda

Qyzylyqylyp
Biz kerğyçö, çyrök şaşyp-
Qazylyqan
Kendöj çerge kirdik basyp.
Kez boldu
Aldybyzdan bir toruat,
Ynykyrdön
Komyrlordy kengen taşyp...

Zavojsik
Çoldoşyp er qajrattanyp...
Közynön
Erkindyulyk otu çaşyp
Umutulup
Qara altynny qulatuuda;
Karsitin
Mandajyna qojup alyp,
Metinin
Çoldoşywym çarty taptap...
Qara altyn

Omoruldu çavalaqtap...
Aqyça
Volkov „keldi iş qandaj“ dep,
Syjleşyp
Çyryp ketti işin maqtap.
ystyndö
Bagenceler syjretylyp
Ken için
Çulqap alqan temir çoldor
Tuş-tuştan
Qajrattanyp davş veret,
Qara altyn
Qazylyp çatqan altyn çoldor...
Bar kyeyn
Qara altynqa qylyp saşyp,
Kenimde
İşter çatqan balban qalyq,
Komyrgö
Bardyq ditin verişiptir,
Toqtolbojt
Emgek qylyp kyuyler çalyr...
Temir çol
Ysty menen Vagondery
Özy ele
Tymvaj çyret qatarlaşyp,
Balbandar
Qazylyp çojqon kemörlordy,
Qymnylyp
Çojvoj vagen özy taşyp...
Kelemin
Karsitimdi çarmap alyp,

Qara altın
 Majdanına mooqun qanır,
 Vagendyn
 Daldoosuna Əmər, Medeş
 Sulajır
 Çatır alqan Çapan saır...
 Acuuluu
 Yny menen, Volkov ajtı:
 — „Seniki
 Şundaj kelip zacem çattı“...
 Cəntəktən
 Aq qaqazdı vaxım aır,
 Qaqazqa
 „Lodır“ degen sözdy tarttı...
 Qara altın
 Qazqandardın qaarmanı;
 Çoldoşur,
 Ivan, Sergej, esen-aalı
 Qazışat
 Qara altındı qajrattanır,
 Şaqtıda
 Çyrekterü ottoj çanır...
 Kyreşke
 Sımyrqanır veldi vajlar,
 Kuyuşka—
 Paravozun tımbaj ajdar,
 Kenimdin
 İcinde da, tışında da
 Bıqıldar
 Tura veret emgek qajnar.
 3/ VI-33-çyl

„Pravda“

(Lenincil „Pravda“ kezittin 22-çyl)
 toluşuna:

Çumuşcu
 Arasına ucup varır,
 Zalımdın
 Çajqan torun vələ çarır,
 Proletar—
 Əz tavına ajanbastan:
 Çumşadı
 Bardıq kucun qılır sarır.
 „Pravda“
 Zalımderdin torun yzty.
 „Pravda“
 Proletarqa çoldu tyzty.
 Taratır
 Proletardın arasına
 Qımbattuu
 Çarqıraqan altın sezdy.
 „Pravda“
 Çañıvadı tuura çoldon,
 Əz tavın
 Çeteledı aır çoldon.
 „Pravda“
 Lenincildik qajrat menen
 Qutqarır,
 Proletardı qara tordon.
 „Pravda“
 Çarcavadı vaxır çoldu.

Мънакеј
Џыџтмавир җаҗға toldu.
Ушунса
Җаҗға толуп „правда“ вьз:
Биз җылап
Бардық işке җөлөк boldu...

Qoldorun
Proletarım bulqalasın
Quttuqtar
Mına bygyn „pravdasın“.
Emgekti
Kөр sinirgen qan majdanda,
Bygynky
Џыџтмавир толқон җаҗын.

25 IV 33-җыл.

Bolot qalem mizizinen

(Aqын җазуучулардын I-сыязына)
Bolot qalem
Baş ketерdy, kyulөнyp...
Атылды-
Kөркөм сөздөр тырлөнyp
Ала tooоо
Усуп сықыр, җаҗыды:
Balşavekell
Baатыр сөздөр syjlөнyp...
Şanduu şajыр
Baатыр җаҗтар tuuldu,
Dynyjөгө
Certilgen kyy uquldu.

Bajсылдарға
Сојун volup, җол бервеј-
Baатыр җаҗтын
Qoldorunda җызыltuu...

Qatar, qatar,
Qызыl kyldөј tizlip,
Balduu tilin
Ала too do vezenip.
„Şajыр җаҗтар“,
„Emgek kyly“, „Altын җыз“-
Daqь vaşqa
Tымvaj сықыр tarady...
Al kitepti
Ала тоонун elderi
Cyrөгyne
Qыsa җыsa, qarmady...

Qызыl kyldөј
Bizdin qalem kyldөгөн,
Proletardын
җеништерин syjлегөн.
Bul qoldoqu
Bolot qalem mizinen:
Qulaq, vajlar
Bettej alvaj syrdөгөн...
Biz balşavek—
Qalem otton җаралқан...
Biz epkindyy-
җениш kynde sandaqan.....
Qызыl җаҗтар
Yнын sozur, җаңыртыр,

... Qomuz kyysyn
Certe, certe, tандаған...

Şymalanыр,
Qызы қастар сыққыла
Qalem менен
Uluu tarық сөзавыз
Kamanda бер
(Kөsemуvуz) Stalin
Proletarlar
Parattыnda basavыз...
Basa, basa
Çarқыраған, çajnaған
Turmuş сығып
Çer сүзүнөн асавыз.
Balыldaған
Iiktirik сығақып,
Bytyn дунё,
Bure-burecuna asavыз.
Qubаныctар
Icke batvaj, tujlaған,
Çaş qalemдін
Qajrattары, Qajnaған,
Qызы қастар
Cuuldaған ун менен
Uraandardы
Cijip, qatar vajlaqa.

25/VIII-33-çы.

Açardып ығы

Men teremін paqtаны,
Canaқында qaltығvaj.
Bergen kyndyk normonu:
Aşығамын bir dalaj.
Tөгөvaj менен асылған,
Bularda normo ашырған.
Paqta tervej yгрөjур,
Sajraған yде çашыңған.
Çan qurdaşым çашына!...
Qыяндық тысет ваşына!...
Qanca bir emgek көр qыlsaң,
Pajdasы volot özyңe!
Qaқылqajып, çan qurdaş,
Kirgin менin sezyme!
Çyr paqtаны tereli!
Normodon ашық bereli
Pajgege qojqон çibekten.
Aaq көjnek tigip kijeli.

20/X-32-çы.

Bizdin çeniş

Kece qana
Muңqa batыр talaavыз,
Quuraqанып
Qantip bizder tanavыз,
Al talaavыз
Bygyn vaşqa çанығыр,
Emgek tolup,
Kyldөp turat qaraңыз?!...
Satsыjalсы
Talaңызdru betinen:

Асыл мол
Егин, пақта алабыз!

Биздин билек;
Балшеvekce қаарман,
Бардыг иште
Erkindyуeө қараған...

Биздин қылаған—
Erkindyлык іштерди;
Duшман keзы
Аң, таң болуп қараған.
Заңқыраған
Биздин toolu қерібіз,
Qат билеген
Kер—қараңқы елібіз..
Emi керсең;
Qalem алып қолуна,
Cьqвaдьbь:
Bылқыp қатқан терібіз..

Bul ala too
Kерсең byгyп қаңыраған.
Tymөndөгөн
Aq por yлer саһындап,
Ala тоодо
Aсыл tuқum mindер mal,
Qalqoz, sapqoz
Qoldorunda бақылаған.

Daқы өсет
Биздин toolu қерібіз,
Balшеvekce
Iштеjt анық елібіз..

Erkindyуyler
Daқы өssyn өlkөbyз,
Qanadaқы
Kycyңөрдy беріңіз!...

28/VI—33—ç. Furunzâ,

Tarady

„Ekincl
Beş қылдықтың белгisi“ деп
Birinci
Қылыз зайым сықты тарар
Qолqо алып
Qызы, tuunu purletarым,
Tozuшту
Qubанышыр қолун қарар.
Tuş, tuştan
„Meni қазарып“ деген yндөр
Timele
Turqan қанды қошо gyуyler.
Arsyldap,
Ectekeni тава albастан,
Arada
Basыр қyргөн itter yrөр.
Biz purlatar!
Qatar болуп turabyз,
Ellibizge
Gigantтарды қurabyз.
Qызыl tuunu
Қелсіретіп көтерyp,
Kamunizim
Keң қurtuna барabyз.

Bul bilekte
Barın qojwoj qylawız.
Qajrattanıp
Bizder alqa cılawız.
Egin, paqta—
Өndyrystke dajardap,
Kıldep turat
Satsıjalcıl tataawız.

25/V 3—сыл. P. ғ.

Paqta qızıl cıyǵı

Çarqıǵap
durun sacqan qızıl çelek,
Paqtalar
Aravada tolup kelet...
Yn sozqon
Qarasuunın zootuna:
Qalqozcu
Altın baluu paqta beret.
Mamaqul
Qızıl tuunu qolqo alqan.
Sarımsaq
Surnaj kuyısyn şañduu calqan.
Qara suu
Zootuna aq altındı:
Qızıl çuk
Qızır kelgen bular balwan...
Qatarlap
Mindep kelgen aravalar,
Tizilip

Keñ sarajqa turdu bular.
Çer çarat
Körçulyktyn şañduu yny:
"Çaşasın
Paqtacılar" degen cuular...

Ormonıp
Qol keteryp sözdy aldı,
Qol saap
Paqtacılar tıñşap qaldı...
Körçulyk
Eldi qarap ormonıvum:
Cecillip
Tömenkıny ajtır saldı:

—Çoldoştor!
Biz paqtacы qaarmandar,
Çazdı çaz
Qara çerdi biz çarqandar,
Emgekten
Çarqıǵaǵan aq paqtаны:
Keñ talaa
Majdanьnan biz alqandar...

Paqtаны
Mol asыın aluu ycyn:
Çumşadıq
Qaarmandıп vardыq kycyn.
Мынакеј
Keñ talaанын beti tolup
Aqarıp
Turqan oşol çaqıь tyşym...
Biz balşavek

Sıncıl sözdy bereviz.
Bul majdanğa
Balşavekce kireviz...
Cıgıt qojvoj
Keñ talaanyn betinen:
Çarqırğağan
Aq paqtanь tereviz...
Atqaravьz
Partıjanyn uraanyn.
Aşğavьz
Paqtavьzдын pulanyn..
Ajal, erkek
Teñ çajььp, tereviz.
Balşavekce
Bardьq kucty bereviz...
Dedi ormon—
Ajtyр sozun ajaqtap
Qol çarqьloo
Bir dalaıqça şaraqtap
Cecenderdin
Baarь cьqьp sylyedy.
Muzikenin
Sonun kyysyn kyyledy...
Keteryр,
Birin-biri quivalaşьp,
Qurbular
Qubanyşqan paqta taşьp...
Zaңqajqan
Asmandaqь aq buluttaj:
Tirelip
Turat paqta saraj aşьp...

Paqtanyn
Zootunan tytyn vurap,
Qalqozcu
Aqasьnan daqь surap:
Qьjьqььp
Keñ talaaqça unyn sozup
Qatarlap
Kele çatqan qьzyl çyкty,
Zootum
Qarşь alqan aldьn tosup...

26/IX-33-сы

Al kamsomol

Dalьь keң,
Cojun bilek, er çyrek:
Өңkej qьcььn—
Alar, kimder coqulqan?
Şaraq, şaraq
Çer çarqandaj qajrattuu:
Şaqtь icinen
Qandaj ynder uququlan?...
Al coqulqan,
Kamsomoldun toptoru,
Çalьndaqan
Çyrogьynөн ottoru...
Çer çarqandaj
Şaqtь icinen uqulqan,
Er kamsomol
Epkindyyyn oqtoru...
Qara altьndь
Çer astьnan omqorup,—

Өлкөбүздүн
Er epkindyy шаqtoru...

Aq altınduu
Nur belengen talaanь,
Qatar, qatar
Qaptar kirgen qaraanь.
Alar kimder
Şara tьrmaq şajььp:
Qubandьrqaп
Keңyldөгy sanaanь...

Aq altınduu
Keң talaanь qartaqaп,
Şyrgөгyпө
Emgek kyysyn şattaqaп,—
Al epkindyy
Er kamsomol vatьrlar:
Emgek menen
Mьna vygyn maqtaпqaп...

Qьz, kelinder
Qьzьl şooluq bulqalar,
Şigitteri.
Şuu koşeryp, uraalap,
Şajьr şaştar
Şajьr qьlqaп talaanь:
Paqta terip,
Birin, biri quvalap...

Kamsomoldun...
Şyrektery qavьlan...
Qььc, mьltьq,
Qatar oqtor taqьpqaп...
Er kamsomol

Qandar aqqaп majdanda:
Beldi vajlap
Al majdanqa şavьlqaп...
Qan majdanda
Vatьrlyqь kөrsөtyp,
Kөkyөkke
Qьzьl orden taqьlqaп...

Al kamsomol
Şanduu, şanduu kylyşkou..
Partьjanьп
Tyz şelunda şyryşken.
Er kamsomol
Өлкөbүздүн vaatьrь:
Satsьjalcьl
Bar majdanda kyreşken...

Biz kamsomol
Ec majdandan qacvadьq.
Buttu şiltep,
Tegiz, tegiz taştadьq...
Şajьr өсyp
Şajьr şyryp şattanьp:
Mьna vygyn
Onbeş şaşь attadьq...

Cojun vilek,
Er epkindyy kamsomol!
Şajьr şyryp,
Şattanьşьp qarmap qol:
Bytyn dьnyşө,
Şer şyzyнyn betinde
Daqь, daqь
Bar majdanda dajar vol?...

Pàqta zootunda

(Qara scudaq, 8—nomorluu paqta zootunda).

Bir teşe çerdi ajlantър,
Qorqon qълър urdurqan.
Ajlanqan qorqon icine:
Aq por yjler salьnqan.
Ajьdan kelgen paqtanь:
Oşol çerde alьnqan.

Dьjqandьn vergen partasь,
Con sarajqa tegy'ot.
Oşol çerdin özünde:
Sort—sottorqo völynöt.

Tunyköden salьnqan,
Turva qълър alьnqan,
Oşol turva şimirip,
Alьr varat zootqo:
Paqtalardь imerip.

„Çin“1) degen maşjine,
Çigitterin ajьгър,
Çiberet vөлök çerine.

Çigitten paqta völynur,
Adam zattьn kezune,
Aq altьndaj көгynur.
Turat vaarь taq volur,
Qoroolorqo çьq tolur.

25/XI-31-çyl Ç. Abat.

) „Çin“ degen kişinin oşlor cüdarqanь,
paqta tazalaj turqan maşjine. T.

Ваазь 75 т.

Цена 75 к.

58
Ц 9 19

ТОЛОН ШАМШИ В

(Отуз-Адыр

(нозма и стихи)

На Карманьке.

Redaktor Çakıyar Ə.

Редактор Джакшиев

Texted. Gajjullin N. A.

Текстед. Гайфуллин Н.

Teryugə 28 VI 34-ç. berilgen. Basnuqta 20 VII 34-ç. qol qojuq
Qaqqazdın farmatı 61 x 94. Akulap qaqqaz pasirigi 1,5 vas
tavaq, bir vasma tavaqta 55.000 atır. Urolqarlıt № 103.
Zakaz № 1127 Tıtaç 3100.

Гор. Функция Типография № 1, М.гарима „Дом печати“